

וטעמא נראה, משום דסברי, דהדין שנה שנה בבכור וקדשים אינו זמן בהקרבה, אלא הוא מצוה באכילתו, כדכתיב: לפני ד' תאכלנו שנה וגו', ומה"ט פרש"י שם על הא דתניא: אחרים אומרים יכול יהא בכור שעברה שנתו כפסולי המוקדשין ויפסל וכו', פרש"י ע"ז: ויפסל הואיל ועבר עליו בבל תאחר בג' רגלים דאין שנה בלא ג' רגלים ברוב שנים, ולא פירש משום דעבר על העשה דשנה שנה, משום דסבר דאינו אלא מצוה באכילה ולא בהקרבה, וע"כ לא יתכן לומר שיפסל מטעם זה. כן כתב בהגהות, "חשק שלמה" על הש"ס. ולפ"ז גם בבכור אינו עובר בבל תאחר בשנה בלי רגלים. והא דכתב הרמב"ם הנ"ל גבי בכור שעברה שנתו: "אע"פ שעבר בלא תעשה", כוונתו כפרש"י, משום הג' רגלים, דברוב שנים אין שנה בלי ג' רגלים.

עבר ואיחר הבכור לאחר שנתו אע"פ שעובר בלא תעשה לא נפסל וכו', משמע דדעת הרמב"ם לחלק בין בכור לשאר הקדשים, דדוקא בבכור עובר בשנה בלא רגלים בבל תאחר, ובברייתא הנ"ל הלא מבואר דא' בכור וא' כל הקדשים שוים בזה. עכ"ד.

ולענ"ד נראה פשוט, דדעת הרמב"ם, דברייתא הנ"ל, דעל שנה בלא רגלים עובר בבל תאחר, היא דעת יחידאה היא, וכל התנאים של הברייתא הקודמת שם בד' ד', דפליגי אם בעינן ג' רגלים או פחות או אם בעינן כסדרן, פליגי ע"ז, מדלא הזכירו הדין דשנה בלא רגלים משמע דדוקא בעינן רגלים. וכן הוא דעת רש"י. דבהא דקאמר הגמ': הניחא למאן דאית ל' כסדרן משכחת לה שנה בלי רגלים, פרש"י ע"ז: וסבר לה כר' שמעון בחדא ופליג עלי' בחדא, הרי להדיא דסבר דר' שמעון ואינך תנאי פליגי על דין זה דשנה בלי רגלים עובר בבל תאחר.

ד

ולענ"ד דבריו תמוהים. דגמי דאמרינן דעבירת הלאו דבל תאחר אינו עובר כל הג' רגלים, דאינו אלא משך זמן, דבג' רגלים אלו אם כבר ה' לו יכולת פעם אחת לקיים ולהביא הקדישו אף דבשאר הזמן ה' אנוס אעפ"כ עובר בבל תאחר, — מ"מ בעינן כל הג' רגלים בחיוב; משא"כ קטן, כיון דלאו בר חיובא הוא כלל, א"כ ודאי דהרגלים שעברו בקטנותו אינם מצטרפים כלל למשך הזמן של ג' רגלים. וזה דבר ברור.

בביצה ד' י"ט מבואר, דאם ברגל אחד ה' אנוס שלא ה' יכול להקריב הקרבן, כגון שה' לו קרבן תודה, שאין מקריבין תודה בפסח מפני חמץ שבה, וה"ה שאר אנוס, דאעפ"כ מצטרף הוא לג' רגלים לענין בל תאחר. וכתב המנ"ח שם במצוה הנ"ל, דלפ"ז כל הפטורים משמחה, כגון במופלא הסמוך לאיש, שהקדיש ועברו עליו ב' רגלים בקטנותו וקודם הרגל הג' הגדיל, דמיד עובר בבל תאחר, אף שבב' רגלים הקודמים ה' פטור, מ"מ מצטרפים לג' רגלים שיעבור בבל תאחר ברגל הג'.

ה

ובחידישוני למס' תמורה הארכנו בזה. ולפ"ז אפשר דאינו עובר עליהם בבל תאחר, כיון דאינם קדושים מחמת נדרו והקדישו אלא מעצמן ומגזה"כ.

ובגמ' ר"ה ד' ו' אינו מבואר אלא דעובר עליהם בעשה דובאת והבאתם שמה, דלא תליא כלל בנדר ונדבה, דכל מיני קרבנות שיש לו לאדם מחויב להביאן ברגל; משא"כ לענין בל תאחר דתליא בנדר צ"ע אם עובר עליהם. ואף דמריבין דגם בבכור עובר בבל תאחר אף דהוא קדוש מאיליו, אפשר דכיון דמצוה להקדישו מן התורה, כדכתיב: תקדיש, מחמת זה הרי הוא כנדר ונדבה. וגם לקט ושכחה דעובר עליהם בבל תאחר ג"כ הם מחמת מעשיו הוא דנעשו לקט ושכחה; משא"כ בולדות קדשים. וצ"ע.

נסתפקתי, בקדשים שנתעברו לאחר הקדישן והולידו ולדות, דגם הולדות קריבין למזבח, כדאיתא בתמורה י"ז, אם עובר על הולדות בלאו דבל תאחר בג' רגלים, לפי שיטת התוס' בתמורה ד' ל"א דולדות קדשים אינם קדושים מחמת קדושת האם, כדין גידולי הקדש, דגם בפסולי המוקדשין שנפדו אם נולדו הולדות אח"כ ג"כ הם קדושים, אפי' למ"ד דולדות קדשים בהווייתן הם קדושים ובשעת הווייתן אמן חולין מ"מ נתפסים בקדושה בשעת הווייתן, כן כתבו שם התוס', וע"כ דסברי דקדושתן אינה באה להם מחמת קדושת האם, אלא מעצמן הם קדושים, משום דינא דולדות קדשים ומגזה"כ, וע"כ כיון שמעיקרא לפני פדיון אמן היו ולדות קדשים שעה אחת, שוב נתפסים בקדושה בשעת הווייתן מגה"כ, משום דינא דולדות קדשים.